

פרשת ואתחנן

המעט מכל העמים - גדולה שאינה תלויה במספר

בלב נאומו של משה בפרשת ואתחנן מופיע משפט קצר בעל פוטנציאל נפיש: "לא מִרְבָּכֶם מְכָל הָעַמִּים חֶשֶׁק ה' בָּכֶם... כִּי אַתֶּם הַמֶּעַט מְכָל הָעַמִּים" (דברים ז, ז).

משה זה עתה תיאר את הייחודיות הדרמטית של יציאת מצרים ומתן תורה: "הִנֵּהיָה כִּדְבַר הַגָּדוֹל הַזֶּה...?" הוא מציג עם שנבחר, עם קדוש, עם סגולה. ואז – מהפך. **אינכם רבים. אינכם עצומים. אתם המעט.**

העיקרון המכונן מופיע כאן בזהות היהודית. הבחירה איננה תוצאה של כוח דמוגרפי, צבאי או פוליטי. **ישראל אינם גדולים במספרם אלא בייעודם.** הם יהיו עדות לכך שאומה אינה צריכה להיות גדולה כדי להיות דגולה. משה אף מזהיר: אל תפחדו מהעמים הרבים והעצומים מכם; זכרו את יציאת מצרים. הכוח איננו נמדד בכמות אלא ברוח.

המשך המעט מכל העמים – גדולה שאינה תלויה במספר

מנהיגות בפרשה
הרב זקס

בהמשך מצטט הרב זקס את דברי ניקולאי ברדיאייב, שהודה כי ההסבר המטריאליסטי להיסטוריה קורס לנוכח תופעת קיומו של העם היהודי. הישרדותו והשפעתו חורגות מכל פרופורציה למספרו. מכאן נובעת מסקנה עמוקה: היהדות מלמדת כי ההיסטוריה איננה רק משחק של כוחות. היא גם זירה של משמעות.

דווקא מפני שישראל קטנים, כל יחיד נושא משקל עצום. הרב זקס כותב כי ליהודים יש השפעה "החורגת מכל פרופורציה למספרם". הקטנות המספרית איננה חולשה אלא קריאה לאחריות. אין לנו את הפריבילגיה להיות אדישים. להיות "המעט מכל העמים" פירושו להוכיח כי רוח, אמונה ושליחות מסוגלים לעצב היסטוריה.

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספריי השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מנהיגות - מודל לחקוי

קטנות כמקור אחריות

הפסוק "המעט מכל העמים" אינו הצהרה של חולשה אלא של שליחות. הרב זקס מדגיש כי יהדות מעולם לא ביססה את גדולתה על אימפריה, טריטוריה או כוח. להפך, היא ביססה אותה על רעיון. **אומה קטנה יכולה להשפיע אם היא נושאת חזון מוסרי ברור.** דברי האנתרופולוגית מרגרט מיד - "לעולם אל תפקפקו ביכולתה של קבוצת אזרחים קטנה, מסורה ומעמיקה לשנות את העולם" - מבטאים עיקרון זה. כאשר הזהות ברורה והשליחות חיה, הגודל מאבד מחשיבותו. **הקטנות מחדדת את האחריות ומונעת שאננות.** במקום להישען על עוצמה חיצונית, נדרש חוסן פנימי.

לא בחיל ולא בכוח

משה מבקש לעצב תודעה לאומית שאינה תלויה בכוח צבאי או במספרים. "לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי" הוא עיקרון החוצה דורות.

כאשר עם מבין כי כוחו ברוחו, הוא מפסיק למדוד את עצמו בהשוואה לאחרים ומתחיל למדוד את עצמו ביחס לייעודו. קטנות דמוגרפית יכולה להיות מקור לעוצמה מוסרית.

עקרונות
במנהיגות

אל תמדוד הצלחה במספרים בלבד.
שאל מהו עומק המחויבות והבהירות הערכית.
קבוצה קטנה עם חזון ברור חזקה יותר מרבים ללא
כיוון. מנהיגות אמיתית אינה נסמכת על גודל - אלא
על משמעות.

עקרונות בחינוך

צוותי חינוך:

- **זהות ושליחות:** כיצד אנו מגדירים את הייחודיות שלנו גם אם איננו הגדולים ביותר?
- **אחריות מוסרית:** האם אנו מודעים להשפעתנו מעבר לגודל הארגון?
- **חוסן פנימי:** מה מחזק אותנו כאשר אנו ניצבים מול מערכות גדולות מאיתנו?

תלמידים:

- **זהות אישית:** האם אתה מודד את ערכך לפי כמות או לפי עומק?
- **אומץ:** כיצד מתמודדים עם תחושת מיעוט מבלי לאבד ביטחון?
- **שליחות:** מהי התרומה הייחודית שאתה יכול להביא לעולם?